

Lo Somatenent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Diumenge 25 de Septiembre de 1898

Núm. 8.707

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Administració y Redacció

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la província

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

CREMA LÁCTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M. Iltre. Academia Médich Farmacéutica de Barcelona.

Eficament recomenada pera augmentar la llet á las Mares de familia, en cuants casos s' hagi retirat per disgust, fluxetat, etc. Ab son ús, tota mare pot criar á sos fills durant lo temps de la lactancia.

Dipòsit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

Secció doctrinal

La bomba final

En los teatres després del drama esperador ye l' juguet cómich, la pessa ó l' saynet, pera esborrar de la pensa del espectador la dolenta impressió rebuda á la vista de tanta desgracia; pero aixó s' veu en tots los teatres que tenen quatre parets que tanquen la sala d' espectacles, que en un teatre quina línea d' últim terme y per totas bandes es l' horitzó infinit del espay, en aquestos la funció comensa al revés; per lo juguet cómich, pessa ó saynet y acaba ab lo drama.

Y aixó ha passat á Espanya: mentres las balas brumían ó xiulavan cegant vidas, mentres s' ajupían al llit morts de fam' uns, malament ferits altres y malalts d' un clima insá los més, fills y germans nostres, lo poble *hidalgo* s' divertía, per tot sortía la música y l' engrésca ment may passava.

Vulgas qué no s' havia de prosseguir la gloriosa historia de la bandera *gualda-roja*.

La comedia acabá y las primeras escenas del drama, que tot just comensa, tots las havem vist.

A centenars retornan los pobres soldats que á Cuba y Filipinas s' han begut y ben plens no sols un sino varis calzes d' amargura, y lo obtingut per ells en la campanya tots ho portan ensenyant. La seva cara, si es que á alguns encara los hi podem donar aquest nom de la fesomia, revelan lo que han patit y forrat de bronzo s' ha de tenir lo cor no pera éntristir-se.

Mes aixó, a s' que hem tingut la sort de no tas' ar aquell clima, ni l' plom dels *ánigos* filipins, ni lo dels filibusters cubans, per trist que resulti imposa menos y fa aixecar menos crits de protestas que l' 10 per 100 sobre la contribució rústica, lo 30 sobre la urbana, lo 40 sobre l' industrial y de comers, y varis impostos y l' cincuenta sobre las cédulas personals.

A Espanya, ahont lo govern no s' cuyda més que de sembrar empleats, los més, més dolents que bons, es natural lo contrast que ofereix comparant aquestas dos cosas.

Pero aixó encara no més s' ha de considerar com als cuhets que anuncian l' avio d' un moro de foch.

Ja ho sabian que pera sosetnir unas guerras en regions tan apartadas y després una ab una nació tan poderosa ne costava molts de diners y que l' Govern no n' tenia també ho veyam venir que pera pagar los

cupons dels dentes que ja hi havia contrets y 'ls dels que anava ematllavan pera fer de *Quijotes* s' apretaria fortament la premsa pera exprimir tot lo such de las regions.

Mes, ho confessem ab tota sinceritat no esperavam una ley de la naturalesa que s' va publicar reglamentat lo servey dels carruatjes, pera que paguin contribució, sense las exlusions ó excepcions que la anterior que sobre aquest mateix assumpto regia.

Aquesta nos ha caygut al demunt com una bomba y casi, casi podem dir que farà mes mal que aquellas que s' tiraren al Liceo y carrer de Cambis nous de Barcelona; perquè aquí en Catalunya, als que mes perjudicará será al suferit agricultor, que necessita d' un carruatje pera las tascas agricolas y pera fer las visitas que estima convenient, á la seva terra.

Catalunya no es com aquestas altres regions en los que tres polítichs son amos del terme sencer de poblacions, sino que la propietat está molt dividida y aquesta divisió fa que per cada carruatje que hi ha á Castellá, Aragó, Galicia etc. etc. ni hagi aquí en una proporció que esgarrifa, ab lo qual resultarà que solzament la nostra província pagarà mes que las cinch provincias castellanas, si deduhim la vila de Madrid.

Y no es aixó sol; ademès se topará en que los animals que estiran d' aqueste carruatjes pagan pel concepte de *pecuaria* per la rahó que van consignats en lo reparto y allavors cal preguntar, ¿es just que una cavalleria pagui per dos conceptes?

Nó, á Madrid ja n' saben de sangrar ia butxaca dels contribuyents, mes si tan apretan lo cargol y concebeixen gayres lleys com aquesta, ns sembla que la tragedia en quin desenrotllo s' trobem, per mes que vis a ab indiferencia pel país, tindrà un desenllás pitjor que l' principi que hem apuntat.

Tinguntho en compte 'ls governants y procurin aprofitarse d' aquest estat anémich del poble, dictant lleys que l' reavifin, prenent midas que li fassi oylar mes falaguers horitzons, cercar en una paraula, lo camí que ha de portarlo á sa regeneració, pero no n' voti cap pera ac' barli de xuclar los pochos diners que li puegan, que aixó es voler ofegar lo y tots tenim dret á la vida y pera defensar aquesta á voltas se va mes lluny de lo que l' home desitja.

X. X. y X.

Notas regionalistas al extranger

CRETA

«Le Temps», ocupantse dels últims fets que, per culpa de las potencias, han ocasionat tantas víctimas á Creta, diu «que 'ls embaixadors están sense instruccions de llurs governs relativament als aconteixements de Candia»; y aixó res te d' estrany perquè es casi segur que á horas d' are no saben qué han de fer. Empró, segueix aquell diari, en los círcols diplomátichs se pensa generalment que ha arribat ja l' temps d' acabar definitivament la cuestió cretenca, deventse insistir, avans que tot, en que la evacuació de la isla per las tropas turcas ha d' esser immediata.

La Porta al principi afectá la major indiferencia respecte á lo que está passant en aquella desditzada terra, que en certa manera forma encare part del imperi turch; indiferencia ben comprensible si s' te en compte que las potencias li tenen segrestada, ó poch menos, la soberanía sobre ella y en entredit lo poder, y baix aquestos pretextes se considera impotent Abdul-Hamid pera prevonir los desordres. Ab la major sanch freda y com si no hagués passat res á Creta, l' emperador rebé als embaixadors d' Austria y d' Italia, no inter alios acta... deu pensar l' amo dels creyents, tot alabant á Alah perquè permet allargar indefinidament las solucions dels conflictes, lo qual constituheix la forsa més vigorosa de la diplomacia, la última paraula de la política internacional, lo «*summum jus*» dels homes d' Estat que avuy s' usen.

La tantas vegadas promesa Constitució autònoma pera Creta dorm ben ensopida en lo cervell d' aqueixa Diplomacia, equal temeritat pot midarse ab sa timidesa. Fa més de tres anys que aqueixa situació dura, y aixís ho ha fet present lo govern grech á las potencias en un «Memorandum» que las hi ha dirigit fent veure la precaria situació dels cristians en aquell bossí de terra helénica.

Inlaterra, á última hora, ha cregut més convenient á sos interessos obrar per son compte. A tal fi ha fet ocupar militarment á Candia ab lo pretext de que no s' han donat las satisfaccions que ha reclamat l' almirall británich. Com á primer acte auditori de la Gran Bretanya exigeix aquesta desarmar la població mussulmana de la ciutat, lo qual ha fet, se diu, molt poca gracia al emperador turch; més la voluntat d' Inglaterra ha acabat per imposarse, com per tot arreu ahont se fica aqueixa verdaderament poderosa potencia; aixís es, que l' gobernador de Creta, baix la promesa de que l' almirall inglés assegurarà l' ordre, ha comensat lo desarme de las tropas mussulmanas á Candia.

Com á última noticia de la cuestió cretenca diu «Le Temps» que l' almirall italiá ha enviat á las potencias una nota en la qual proposa:

Primer. Que l' Alemania y l' Austria reprenguin una part activa en lo concert europeu, en lo relatiu á Creta.

Segon. Que las potencias demanin colectivamente lo retiro de las tropas y dels funcionarios otomans, comprometentse á garantir, baix dita condició, la soberanía de Turquia sobre Creta.

Tercer. Que s' organisi immediatament un govern autònom en la isla, y que s' nomeni un governador general, mantenint hi la ocupació militar provisional actual de las tropas internacionals.

AUSTRIA-HUNGRIA

Los txechs treballan activament pera aminorar los efectos del plan de campanya obstructionista que sem-

bla preparan los alemanys unitaristas pera quan se torni á obrir la Cambra Vienesa. Se creu imminent una crisis ministerial avans de realitzar dita obertura, sortint del gabinet tres ministres alemanys. Pera substituhirlos se treballa pera que ocupin los llochs vacants varis polachs, més simpáticos que no pas los alemanys al moviment autonomista y federalista de la Cambra.

Per de prompte, y esperant los aconteixements, lo ministre d' Hisenda, Mr. Kaize, s' ha posat en comunicació aprofitant sa última estada á Praga, ab los quefes del partit txech. L' altre ministre sense cartera, lo doctor Jendrezowicz, se troba á Cracovia y á Lemberg, pera tractar á la vegada ab los quefes del grupo polach. Y, finalment, lo comte Thun ha convidat al doctor Ebenhoch, quefe del partit alemany católich, pera celebrar una entrevista. Tot aixó son preparatius pera guanyar aqueixos tres grupos importants de la Cambra vienesa á fi d' obtenir majoria pera poder votar lo compromís ab la Hungría, sense abdicar aquells partits llurs ideas y propósitos en pro de las reivindicacions nacionalistas que respectivament representen, oposant una forsa comuna contra las intemperancias dels uniformistes alemanys, enemichs aquestos de la pau entre las nacionalitats que forman l' imperi.

Los txechs, avuy més que may, després del horrible fet del assassinat de la Emperadora á mans de la bestia fera anarquista, estan disposats á dirigir una excitació á totes las nacionalitats del imperi y á totes las autoritats gubernamentals pera inaugurar una era pacífica en la monarquía desgraciadissima dels Habsbourg. Los diaris txechs están d' acort sobre l' particular, dihent que d' avuy en avant se compta, tant de part del ministeri com de las Cambras, en un treball útil que permeterá sortir, á la fi, de las dificultats de la crisis constitucional, retornant al federalisme dels anys 1860 y 1871. «Hi ha moments únichs en la vida de las nacions; l' Austria s' troba certament en un d' aqueixos moments.» Cal, donchs, aprofitar las circumstancias en favor de las nacionalitats que volen viure segons las exigencias de sa dignitat y de sa historia. Las «Národní Lizty», orgue principal dels txechs, treballan en aquest sentit, y no es aventurat esperar en la realització més ó menos total del programa de las reivindicacions nacionalistas.

PELEGRÍ CASADES Y GRAMATXES.

del «Diario de Tarragona»

No sabem lo que ho fá, pero s' dona l' cas que sempre que algun colega de la vehina ciutat s' ocupa de Reus es pera fuhetejarla, com si la nostra carnadura fos tant suferida que la mes petita fiblada no ns fes aixecar de la cadira en que poguessim estar sentats ó no ns fes pujar á la cara ls colors de la vergonya, si de lo que se nos acusa infamament resultés veritat.

Per sort ó desgracia del nostre caràcter franch, expansiu (dins del caràcter català), noble y hospitalari, la ciutat de Reus disfruta en tot Catalunya d' un bon nom, pera que un malhumorat cnalsevol tracti de desacreditarla y fins de deshonrarla, al dir, atribuhinosh, **Que no se diga que en Catalunya hay una ciudad donde se deja morir de hambre al soldado español.**

Frase tant injuriosa nosaltres en nom de la població, en nom del M. Ilt. Sr. Alcalde y en lo propi la rebutjem ab totes las forsas.

Y si no ho ferem avans, es porque no tenim cap relació ab lo *Diario de Tarragona* y no havent tingut ell á bé l' enviarnos un exemplar del número en que venia l' atach no varem poguer enterarnos.

Parla lo degá de la premsa tarragonina en son articlet «Conducta extranya», que ahir reproduhia l' *Diario de Reus*, de la Associació que éll califica de *sui generis, especial, y casera*, que aquí s' va crear pera auxiliari als pobres malalts y ferits que retornavan de las guerras y fossin fills d' aquest partit judicial, per mes que ls auxiliis aquets s' extingueren á tots los que passavan per nostra ciutat, fossin ó no de la provincia, y n' parla ab la mateixa mala fé que s' deduheix de las paraulas que mes amunt li copiém y pera dir que no varem voler unirnos á la «Cruz Roja» pera l' *socorro comun de los desvalidos*, com si nosaltres necessitessim anar plegats ab ningú pera exercir la caritat.

Ja ho diu l'articulista: *si nuestra memoria no nos es infiel la Asociacion casera, es para socorrer á los de casa y confia que la patria del general Prim socorrerà als repatriats.*

Mes bondat no la podiam esperar; encara creu que aquí hi bategan cors que s' interessaran pera ls pobres

soldats y no va errat; puig una població com la nostra que te entregadas mes de 4.000 pessetas á soldats que han retornat de las colonias, que l' servey de la ciencia son de franch y ls medicaments de la farmacia sino son regalats poch n' hi falta, y que á mes té las portas d' un Hospital sostingut per fondos municipals, obertes pera tots aquells infelissos que hagin de fer estada entre nosaltres, ¿volen dir que no hi haurá cors plens á vesar de sentiments filantrópicos que escoltarán la veu del colega tarragoní?

Quina llástima que l' autor d' aquelles ratlles no tingués mes bona memoria ó antes d' escriurer aquelles veritats no hagués repassat los Estats que cada mes publicuem los periódichs locals, dels serveys que fa la Comissió d' ausilis als soldats repatriats?

Hauria vist que desde l' dia 22 del Janer del any que som fins lo dia 23 de Septiembre s' han donat 401'35 PESSETAS, sense comptar las que han costat las entradas de 17 SOLDATS á l' Hospital y 1 al Manicomí; que d' aquesta quantitat s' han donat 1.002 PESSETAS en socorros de 2 á 15 PESSETAS á cada un á 167 SOLDATS, fills de diferents provincia especialment de las de Llevant com Castelló, Valencia, Alicante, Murcia, Almería etc que per hostatje d' alguns d' aquells 167 y á uns 200 mes s' han entregat 456 PESSETAS als amos dels Restaurants de las estacions de ferro-carril y á als de dos fondas, observantse que en las facturas d' aquestos hi figuravan bisticchs á dos rals y que en las del farmacéutich Sr. Serra tant petites quantitats dels medicaments, que s' consideran com á regalats: y darrerament que aquesta Associació *sui generis* ha arribat á tenir adelantadas de la butzaca de son Tresorer D. Genaro Bartulí la quantitat de 1716'15 PESSETAS.

Si d' aquets datos resulta que aquí deixém morir de fam al soldat espanyol, tindrem que donar rahó al colega y ho dirém en castellá. *En Cataluña hay una ciudad que deja morir de hambre al soldado español*, y aquesta ciutat es Reus, la nostra; pero en aquesta ciutat, consti ben bé, no surt cap soldat que al arribar á la primera ó segona estació se l' ha de portar ab la parigüela á l' Hospital, com se va donar lo cas que se n' hi hagué de portar un aquí que venia precisament de Tarragona: y consti de la mateixa manera que á bons sentiments se nos podrá igualar tothom pero ningú nos aventatja.

Lo que no pogueren fer las notas del «Cadiz» ho han conseguit las afiladas caras dels soldats que re-falta, no los hi esgatemém ni ls hi esgatemarém pas.

Rectifiqui donchs, lo *Diario de Tarragona* que l' assumpto de que parla es massa delicat pera que nostra ciutat lo deixi passar aixís com aixís, y una altre vegada tingui mes cuydado en lo que admet á las sevas columnas.

Es lo menos que li podém demanar.

CRÓNICA

Observacions Meteorològicas

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

del dia 24 de Septiembre de 1898

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular.
9 m.	751	84		5'1		
3 t.	750	85			Nuvol	
	TEMPERATURAS		VENTS	NUVOLS		
Horas d'observació	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	Classe	can.
9 m.	Sol. 39	19	23	S		
3 t.	Sombra 30		28	S	Gun. Ni	0'6

Efectivament, Espanya es lo país dels *vice-versas*.

Durant dos anys tot ha sigut parlar de las guerras, de patriotisme, de la *marcha de Cadiz*, del heroisme legendari dels espanyols, y tots los polítichs, desde l' peix més petit al més gros, desde ls quefes de Madrid al últim aspirant á sereno de poblet, aixís los negres com los blancs, los hem vist acudir, com qui va á cobrar la nómina, als molls de las estacions y dels ports de mar, pera despedir, ab un entusiasme de *Real Orden*, als pobres soldats que per no tindre ni trobar trescents duros ab que redimirse anavan *alegres y contentos* (aixís ho cantavan los diariots dels cinch céntims) á lluytar per la patria, per aquesta patria tan pródiga pels uns y tan desagradida pels altres.

Durant aquestos dos anys de bojeria continuada, ¡ay del qui gosava á dir las veritats! Traydors, separatistas, filibusters, tot lo més denigrant era poch per lo que s' mereixian. «La Rensixensa» y «Lo Regionalista» suspesos y sos directores empaperats, la «Doctri-

na Catalanista» denunciada y confiscats sos exemplars y encare gracias que no ns veren tractar com á gossos rabiosos. Aixó ho devém á la *caballeridad, cualidad la mas saliente de los españoles*.

Pero ha vingut lo desastre, porque tenia de venir, per més que pesi á la rastrera «Publicidad» y demés cómplices, y ab lo desastre ha comensat á veure la gent de diner, que ls treballadors ja fa temps que l' han vista y tocat, la nuvolada que s' acosta, precursora de la miseria del país, del desorédit general y del enfonzament de la Hisenda pública, que amensassa desfer-se sobre Espanya en tempestat que tot ho arrebassi.

Y com que també es predilecte dels espanyols de bona rassa, que may se recordan de Santa Bárbara sino quan trona, are, are que ja casi no s' hi es á temps, y si s' hi es ha de ser á costa de grans sacrificis y ab un cambi complert de procediments y de persones, are, aquells mateixos de l' última pesseta y l' última gota de sanch, s' han posat á regeneradors, y cada dia surten, com los bolets, manifestos y proposicions. L' un dia Polavieja valentse de trossos de nostres ideals, encare que d' una manera tímida y confosa per por de la integritat de la patria, pera que li serveixin segurament d' escambell pera arribar al govern; Montero Rios fent á última hora declaracions de que ha estat sempre autonomista y enemich de la guerra; lo Sr. Puig y Valls proposant la replantació dels boscos com á medi de regenerar á Espanya, y ls *eminentes* que han parlat ja ó encare han de parlar desde las columnas de «El Liberal», tots, qui més qui menos, al pretendre posar un grá d'arena en la cuestió, *are de moda*, de la regeneració, se decantan cap al regionalisme, com aquell qui ha fet un gran descubrimt.

Fins l' «Imparcial» y Romero Robledo ¡oh sarcasme! s' han posat á defensar lo que avans ells mateixos posaven com á un drap brut.

Y lo bó es que tots los regeneradors, al llenyar al públich sos projectes, piramidals la majoria, plausibles alguns, ho fan consignant al principi, ab la més santa ignocencia, que no havent exposat encare ningú cap plan de regeneració, ells ne davan un al país á modo de *elixir de Dulcamare*.

Donchs ¿y ls programas dels regionalistas basconcats, gallegos, navarros, aragonesos, valencians y catalans, exposats y propagats públicament? ¿y nostra campanya contra la guerra?

Pero, consignemho ab lletras de motllo, y doném gracias á Deu que ls que un dia foren tatzats de bojos, avuy en miry de la ruina á que han portat á Espanya quatre pandillas de polítichs desvergonyits, han ensenyat al poble que l' únich camí pera salvar l' Estat y assegurar son pervindre, es anar francament á la implantació de nostre programa, sota l' qual han de viure la vida del progrés y de la llibertat totes las regions históricas d' aquesta desventurada Espanya.

Aquest vespre en lo teatret de la Societat «La Pal-s' hi posará en escena la comedia en un acte «¡Salvase el que pueda!» lo juquet cómic «L' amor es cego» y l' monólech «¡Callad que no se despierta!»

Després de acabada la funció hi haurá ball ab piano.

L' éxit que en la temporada del hivern passat, obtingué lo ventatjós corte de *Cheviot Inglés*, á obligat á la casa Porta á presentarlo á la venta pera l' pròxim hivern, venentlo al mateix preu que l' any anterior, á pesar del augment que hi ha hagut aquest any en la compra de las primeres materias.

«Acostantse la estació de tardor, en la que pren increment la malaltia tifódica, es menester que las autoritats estiguin sobre avis pera dictar la mida que la aslut pública exigeix.

D' alguns anys á aquesta part s' ha anat accentuant de una manera notable la extensió y gravetat del tifus en Barcelona. ahont sembla ser malaltia endémica. La adalteració de las especies alimenticioas y la completia falsificació de moltas d' ellas es, segons opinió de personas peritas, lo que mes incentiva dona á aqueixa febre maligna que tantas victimas causa durant l' any, y especialment en la tardor. Déu, donchs, estremarse lo rigor en la inspecció de mercats y establiments dedicats á la venda d' artícles de menjar y beure, aplicant sense contemplació de cap género la llei y las ordenansas municipals en tot son rigor, puig aconteixen á vegadas que s' imposa lo cástich, pero després, sia per descuyt, sia per atendre á recomendacions, la cosa no passa de una mera fórmula y lo delinquent segueix en son criminal negoci, comptant ab la impunitat.»

A moltas consideracions s' ofereix lo *suelto* anterior, traduhit del «Diario de Barcelona» d' ahir. A moltas y sabrosas consideracions si l' apliquém á Reus;

à aquesta població mare de la dessidia, engolfada en la deixadesa y decadència més gran, que hagi tingut jamay.

Aquí també hi ha hagut tifos y encara n' hi ha; pero de mides higièniques no s' ha prés més que la de les ayguas, que eran interessos del comú, que á ningú dolien. Y respecte á l' aygua s' ha pogut porarà y fé l' faxenda sense compromisos, mentres que si s' hagués fet llensar carn corrompuda, peix passat y pá ab barreja de tota mena de farines; ¡quins crits y quins trastorns, Verge del cell!

En quant á seguir los rentadors; fer separar las robas dels morts de febre tifoidica; pendre precaucions en las casas dels malalts etc. etc., cá, no cal pensarhi, ¡quins compromisos per los metjes y quinas malavolensas!

A l' aygua, á l' aygua y visca la anarquia mansa que ns ensorra á tots, menos á aquells que s' hi troban bé, porque ls hi fá lo caldo grás.

Llegeixin y preparintse l' mocador de tela pera enxugar las llágrimas, que are no es temps de fer sonar la marxa de «Cádiz» com era moda mesos passats, al enterarse d' iguals notícias.

«La Companyia Trasatlántica te noticiá de que l' vapor «Reina María Cristina» va sortir lo dia 20 de Santander cap á la Coruña, l' «Alfonso XIII» va sortir lo 20 de la Habana cap á la Coruña, lo «San Francisco» va arribar lo 20 á Puerto Rico de Guantánamo y ans d' ahir sortí cap á la península, lo «P. de Sastrústegui» va sortir lo 20 de Cádiz cap á Puerto Rico, lo «Chateau Lafitte» (nolejat) va arribar lo 20 á Puerto Rico de la Habana y ans d' ahir va sortir cap á Espanya, lo «Montserrat» va sortir ahir de Cádiz cap á las Antillas, lo «Buenos Aires» que conserva tota sa artillería sortí ahir del port de Barcelona ab direcció á Filipinas, lo «Covadonga» arribà dimecres á Barcelona procedent de Cádiz ab la càrrega y passatje transbordats del vapor «Rabat» procedent aquest de Mazagán y Casablanca.»

A Sallent, provincia de Barceloná, ha quedat constituhida desde primer d' aquest mes, una Agrupació Catalanista. N' es president don Lluís Pagés y Ricart, apotecari, y secretari D. Joseph Bonet y Torra. Nostre fraternal saludo á la nova agrupació.

S' ha publicat la conferencia donada per la Directora de la Escola Normal Superior de Mestres de Barcelona, D.ª Dolores Vallés y Ribot de Rovira, sobre l' tema: «Amor á la patria». Aquest treball mereix esser aplaudit per tots los bons catalans, ja que en totes sas planas, s' hi respira un esperit ben catalá y francament regionalista.

Llegim en *La Renaixensa*:

«Segons diu un periódich, en la reunió celebrada fa poch per l' Ajuntament de Palma l' regidor senyor Mulet, després de condemnar la centralisació de serveys per l' Estat, que assegurá ser la causa del malestar en las regions, va fer un elogi de la Diputació de Barcelona per sas gestions en sentit regionalista, y terminá formulant una proposició encaminada á conseguir d' aquesta Diputació, mostrantli las ventatjas que á aquest país reportaria, que porti sos esforços á fer que sian declarats franchs tots los ports de las Islas y que gestioni la celebració d' un conveni ab l' Estat, al objecte de que, mitjansant lo pago d' una cantitat crescuda, pugui encarregar-se la provincia per sí mateixa de la distribució y exacció de tots los impostos, acomodantlos als usos y costums de las Balears.

S' acordá que la proposició quedés sobre la taula per terme de quinze dias.»

La «Associació Catalanista de la Costa de Llevant» tracta d' enviar un Missatge de felicitació al distingit biscaitarra En Sabi d' Arana, ab motiu de la victoria que ha óblingut en las darreras eleccions.

Cada dia es major l' éxit que va obtenint lo libre «Fets de la marina de guerra catalana» que ha editat la «Unió Catalanista».

Durant la primera quinzena del vinent Octubre, tindrà lloch la sessió inaugural del Ateneu Barceloní, en la que son president En Lluís Domenech y Montaner llegirá un treball sobre la «Reorganisació de Catalunya com á poble modern.»

Lo recaudet en la Administració de Consums en lo dia d' ahir per diferents especies puja la cantitat de pessetas 1058'64.

Inauguració del llum eléctric á Reus

—¿Pero ahont vas tan depressa?
—Vinch de casa PORTA de comprarme un corte «Cheviot Inglés», de set pessetas y mitja, donchs segons m' han dit es l' únich género que no cambia de color ab lo llum eléctric.
—¿Y sabs quan s' inaugura.
—Crech aquesta setmana.

ESCORIAS THOMAS.
Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.

Secció oficial

Registre civil

del dia 23 de Septiembre de 1898

Naixements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Francisca Pocarull Balañá, 56 anys, Barreras, 8.
—Ramona Calleja Llubra, 70 anys, Victoria, 55.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Lope.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Avuy á dos quarts de vuyt se celebrará la Comunió general per las Fillas de María Immaculada y seguirá la Visita de la Verge.

Demá se comensará lá Novena del P. S. Francesch.

Parroquia de Sant Joan Bautista (Providencia)

Avuy á las 8 la Arxicofradía Teresiana celebrará la Comunió general ab plática. A las 6 de la tarde celebrará sos exercicis piadosos de reglament ab exposició de S. D. M.

Demá comensará la Novena al P. S. Francesch d' Assis que tindrà lloch tots los dias durant la missa de las 8 ab exposició.

Sant de demá.—Sant Cipriá.

Secció comercial

Gambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Llauredó Prats, D. Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres	à 90 dias fetxa.	'
»	à 8 dias vista.	'
París	à 8 dias »	'
Marsella	à 8 dias »	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPBR.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		750	
Industrial Farinera		500	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		500	
Manufacturera de Algodón		100	
Companyia Reusense de Tranvias			
Companyia Reusense de Tranvias privilegiadas de cinch per 100	200		

Moviment del Port de Tarragona

Entradas del dia 23

Pallebot Paquito de Ibiza, ab varis efectes, consignat als senyors V. y Nebot de P. Ferrer Mary.

Vapor espanyol Melitón Gonzalez, de Bilbao y escalas, ab varis efectes, lo despatxan los senyors Fills de B. Lopez.

Vapor espanyol Correo de Certagena, ab bocoyas buyts, consignat als senyors V. y Nebot de P. Ferrer y Mary.

Vapor francés Mitidja, de Cette y escalas, ab tránzit, consignat als senyors V. y Nebot de P. Ferrer y Mary.

Vapor espanyol Colón, de Glasgow y escalas, ab tránzit, consignat als senyors Mac Andrews y Companyia.

Vapor espanyol Cervantes, de Valencia, ab varis efectes, son agent don Joseph María Ricomá.

Despatxadas

Vapor Melitón González, pera Barcelona, ab tránzit.

Barcos á la carga

DILLUNS

Pera Cette, Marsella y Génova vapor «Martos», consignatari don Anton Mas.

Pera Liverpool v. «Francolí», son agent don Modest Fénech.

Anuncis particulars

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quibrancia, relaxació. (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Cóm se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), més ó menós tou ó més ó menós gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al lliit

¿Quinas son sas conseqüencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix moltes vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be á conseqüencia d' un esforç voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, està exposat continuament á una mort horrible; per aixó basta una mala digestió, ó una petita inflamació en la vora de l' anella ú obertura que deix passar l' intestí pera efectuar-se la estrangulació del mateix

Conseqüencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui l' nom de braguer ja es suficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixis, sino que es precis que l' braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y n oper mans inexper-tas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos lo cosa més senzilla.

Braguerets de cautchou, ab resort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d' espalllas

Faixas hipogástricas pera corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgia especialista en lo tractament de las hernias, ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Academia de inglés, francés

y primera ensenyansa

CLASSES A TOTES HORAS. PREUS ECONÓMICHS
Carrer RASETA DE SALAS, Núm. 11

TELEGRAMAS

Madrid 24.

En la reunió que ahir celebrá la comissió de la evacuació de Puerto Rico, s' acordá definitivament que l' espanyols se n emportin los canons y tot lo material de guerra que hi havia á las antigas fortalensas d' aquella isla.

—Lo ministre d' Ultramar portá ahir al Consell alguns datos interessants que alcensen fins la fetxa y s' refereixen als gastos de la guerra de Cuba.

Los ministros d' Ultramar é Hisenda discutiren vivament pero arribaren á un acort sobre la reforma d' atendre á las necessitats d' Ultramar ab càrrech al pressupost del ministeri de la Guerra de la Península.

Lo Govern s' espantá al coneixer la xifra exacta de lo que ns costava la campanya de Cuba. La de Puerto Rico ha costat un milió escás de duros.

—Han celebrat una reunió l' ls ministros de Marina, Guerra y Ultramar pera formar lo pressupost dels gastos que importará la repatriació del exércit de las Antillas.

—La comissió nortamericana que s' troba á Cuba rebutja l' plasso de la espanyola, que preté que la evacuació d' aquella isla acabi en Febrer y que segueixi la Administració espanyola á Cuba fins que s' firmi l' tractat definitiu de pau.

—Los yankis volen que s' abrevihi dit plasso.

—Lo famós novelista Emili Zola, ha declarat á Ginebra, ahont se troba, que fins á principis d' octubre no regressará á París.

—Circula l' rumor que l' Govern te preparat un decret, autorisant lo cultiu del tabaco en cinch regions de la península d' acort ab la Tabacalera.

—Segueix normalment la evacuació de la isla de Puerto Rico per nostras tropas.

—Se diu que la senyora viuda de Cánovas del Castillo se retira al convent de las Huelgas reals de Burgos, abandonant las pompas del mon.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS:

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera
8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diptes, (per Vilanova).
12'41 t. mercancías, segunda y tercera.
1'57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5'25 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
1'58 t. per id.
7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9'33 m. — 1'04 t. — 3'10 t. — 7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m. — 8'00 m. — 12'05 t. — 6'04 t. — 7'36 n.
De Reus á Tarragona
9'30 m. — 9'47 m. — 2 t. — 7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m. — 12'25 t. — 4'30 t. — 8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'40 m. — 5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m. — 3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.
De Barcelona (per Tarragona) 8'30 m.

De id. directo 10'30 t.
De id. id. 1'30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera 7'30 t.
(per Picamoixons y descendit de Lleyda)
De Madrid y Zaragoza 2'30 n.
De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
Pera id. á las 2'00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrasa y sas líneas á las 8'00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4'00 t.
Los pobles servits per peatens á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que se deposita en los busson després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS SALES DE STASSFURT

COM ADOB FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més efíca, lo més durader, baix garantía del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A. D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Septiembre de 1898

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos Aires los magnífichs y ràpids vapors francesos

lo dia 11 de Octubre lo vapor "Aquitaine"
lo dia 21 de

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 26 de Septiembre pera Rio Janeiro, Santos y Montevideo y Buenos Aires lo grandíochs y acreditat vapor francés

BEARN

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA-CARGAS Y MONTA-PLATOS

APARATOS
ELEVADORES

DE
TODOS
SISTEMAS

MOVIDOS
POR MOTOR

DE
Vapor, de Gas
Y Á BRAZO

MUNAR Y GUITART

S. en C.

INGENIEROS Y ARQUITECTOS

LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidrostático, funiculares, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, á brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897